Gyldendals
Juridiske
Kommentarserie

# Norsk Totalkontrakt 2015 med kommentarer

Jon D. Bjerkem

GYLDENDAL

# Norsk Totalkontrakt 2015 med kommentarer

Jon D. Bjerkem

GYLDENDAL

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2018
1. utgave, 1. opplag 2018

ISBN 978-82-05-51092-0
Omslagsdesign: Studio Levi Bergqvist & Modest [Rune Døli]
Layout: Modest [Rune Døli]
Sats: Modest [Rune Døli]
Brødtekst: Tiempos Text 9,8/15pkt

Alle henvendelser om boken kan rettes til
Gyldendal Juridisk
Postboks 6730 St. Olavs plass
0130 Oslo

www.gyldendal.no/juridisk
juridisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

# Forord

Intensjonen med denne boken er å gi en generell innføring i bestemmelsene i Norsk Totalkontrakt 2015 (NTK 15). Sammen med sine forgjengere NTK 2000, NTK 05 og NTK 07, har dette vært det viktigste kontraktsdokumentet i forbindelse med feltutbygginger på norsk sokkel de siste 17–18 årene.

Ettersom vilkårene nylig er revidert, er det grunn til å tro at NTK 15 også vil stå sentralt i forbindelse med kommende utbygginger på norsk sokkel. Med Johan Sverdrup som et hederlig unntak har det riktignok vært begrenset med feltutbygginger i perioden etter det sterke oljeprisfallet i 2014, men dette er i og for seg ikke noe nytt. Det er snarere regelen enn unntaket at bygging av nye plattformer, som er kjerneområdet for NTK 15, kommer i rykk og napp. Gitt at norsk sokkel er attraktiv på grunn av politisk stabile forhold, og videre at industrien har jobbet målrettet for å senke kostnadsnivået siden 2014 samtidig som oljeprisen peker riktig vei og produktet er mer etterspurt på verdensbasis enn noensinne, vil NTK 15 sannsynligvis også bli en sentral kontraktstandard i fremtiden.

Det bemerkes videre at NTK 15 i økende grad benyttes i landbaserte prosjekter. At Statoil, og tidligere Norsk Hydros olje- og gassdivisjon, har benyttet NTK som basis for landbaserte prosjekter, er i og for seg naturlig. Som en ny trend er det verdt å merke seg at også Bane Nor benytter NTK i forbindelse med ny jernbanetunnel mellom Oslo S og Ski. Det ryktes videre at Bane Nor i fremtiden også planlegger å benytte NTK som kontraktsgrunnlag for alle større jernbaneutbygginger.

Videre er det observert at NTK 15 er lagt til grunn ved anbudskonkurranse for et nytt prosjekt for $CO_2$-fangst fra landbasert virksomhet.

Det kan være flere forhold som medvirker til denne trenden, men en viktig faktor er trolig at avskalling fra olje- og gassbransjen har brakt mange prosjektmedarbeidere med NTK-bakgrunn inn i landbaserte utbyggingsprosjekter. Denne trenden er forsterket etter oljeprisfallet i 2014, som medførte omfattende bemanningsreduksjon i oljeindustrien.

Min innfallsvinkel for å skrive kommentarutgave til NTK 15 er dels at jeg hadde en sentral rolle som forhandlingsleder for oljeselskapene ved etableringen av NTK 2000. Dernest har rådgivning i tilknytning til olje- og gassprosjekter basert på NTK og lignende kontrakter hatt en sentral plass i min

yrkeskarriere de siste 25 årene, det være seg som rådgiver for selskapssiden, leverandørsiden eller for underleverandører.

Jeg finner i denne forbindelse grunn til å fremheve at det har vært en absolutt forutsetning fra min side at denne boken skal skrives på et nøytralt (upartisk) grunnlag. I den grad jeg i bokens innledende kapittel blir noe subjektiv, er dette i favør av standardisering og etterlevelse av NTK 15, snarere enn stillingtaken mellom partene.

Siktemålet da jeg startet dette prosjektet, var å gi en generell innføring i NTK 15s bestemmelser. En stor del av boken er således viet det å beskrive hvordan ulike regler er å forstå samt tolke reglene der det ikke følger umiddelbart hvordan disse er å forstå. I en del sammenhenger fremkommer det også kritikk, eller kanskje snarere forslag til forhold som kan forbedres ved en fremtidig revisjon av NTK 15.

Gitt at NTK 15 representerer en videreføring av tre tidligere NTK-versjoner, og at NTK 2000 i sin tid ble basert på Norsk fabrikasjonskontrakt 1992 (NF 92), som igjen representerte en videreføring av NF 87, ble jeg overrasket over hvor mange bestemmelser som med fordel kan nyte godt av en oppdatering. Basert på egne erfaringer fra forhandlingene rundt NTK 2000, som var omfattende og tidkrevende, har jeg en mulig forklaring på dette paradokset.

Ved oppstart av forhandlingene våren 1999 var partene uenige om mangt, men de var i det minste enige om at en totalentreprisestandard skulle utvikles på grunnlag av NF 92. Utgangspunktet var følgelig å bevare mest mulig av NF 92, og kun endre denne der dette var begrunnet i overgangen fra fabrikasjonskontrakt til totalentreprisekonsept, hvor leverandøren også forestår engineering og innkjøp. Det ble for øvrig fokusert på en håndfull temaer basert på den krisesituasjon industrien befant seg i etter omfattende tids- og kostnadsoverskridelser i en rekke prosjekter på siste del av 1990-tallet. Forhandlingene fokuserte i den forbindelse på en del sentrale temaer, uten at kontraktsteksten som sådan ble gjenstand for en grundig helhetlig behandling. Jeg har fra deltagere i etterfølgende revisjoner av NTK fått høre at man også ved disse korsveier har fokusert på enkelte bestemmelser, snarere enn å vurdere helheten i kontraktsreguleringen.

Forholdet mellom enkeltbestemmelser og helheten i kontraktsreguleringen er også et viktig perspektiv ved bruk av denne kommentarutgaven. Boken er utformet som et oppslagsverk hvor man kan gå inn på den aktuelle bestemmelse for å få veiledning i forståelse av denne, eller finne henvis-

ning til andre bestemmelser som er relevante for forståelse av den aktuelle bestemmelsen. På den annen side fremholdes at boken med fordel kan leses fra perm til perm for å få en god overordnet forståelse av reguleringene i NTK 15. Her forholder det seg nemlig slik at mange reguleringer griper inn i hverandre/henger sammen. Kjennskap til kontraktens systematikk på et overordnet nivå er derfor viktig for å få en best mulig forståelse av NTK 15, hva enten kompetansen skal benyttes til å utarbeide nye kontrakter, bidra til effektiv styring og administrasjon av et prosjekt i gjennomføringsfasen eller forberede og håndtere oppståtte tvister.

Ved lesing av de enkelte kommentarer anbefales det å konferere tilhørende kontraktstekst jevnlig slik at man får konkrete «knagger» å forankre kommentarene opp mot. På den måten vil man enklere kunne resonnere og argumentere selvstendig når man stilles overfor konkrete utfordringer. Det er i den forbindelse viktig å huske på at kommentarene springer ut av de aktuelle kontraktsbestemmelser i NTK 15. Hvis disse endres, om enn bare marginalt, kan det være at kommentarene ikke lenger er direkte relevante. Man kan likevel ha nytte av kommentarene når man forholder seg til avvikende kontraktstekster, men det er i slike tilfeller viktig å ha fokus på hva som er forandret i forhold til modellklausulene i NTK 15 og hvordan denne forandringen påvirker den aktuelle bestemmelse.

Ettersom kontraktens ordlyd står i fokus for en slik fremstilling, er alle begrep som er definert i Artikkel 1 gjengitt med Stor Forbokstav. Dette for å gjøre leserne fortrolige med kontraktens terminologi.

Når det gjelder inndeling av stoffet, kommenteres bestemmelsene fortløpende. For det flertall av artikler som inneholder mer enn ett avsnitt, er utgangspunktet for inndelingen *første avsnitt*, *annet avsnitt*, *tredje avsnitt* osv., som kommenteres fortløpende. For en del (hoved-)avsnitt er kommentarene så vidt omfattende at stoffet er gruppert med underoverskrifter, dels ved å vise til underpunkter innenfor det aktuelle (hoved-)avsnitt, og dels tematiske underoverskrifter. Den detaljerte innholdsfortegnelsen inntatt som vedlegg bakerst i boken, er i den forbindelse et greit hjelpemiddel for å få oversikt over systematikk og inndeling.

Jeg har valgt å benytte en del engelske begreper i teksten, hvilket kanskje kan fremstå mindre elegant fra et språklig perspektiv. Når dette likevel er gjort, skyldes det at denne type kontrakter nesten uten unntak utarbeides

på engelsk. I tråd med dette har jeg valgt engelsk der hvor dette faller mer naturlig enn å forsøke å finne tilsvarende norske ord og uttrykk.

Under arbeidet med boken har jeg blitt kjent med at Knut Kaasen holder på å revidere sitt standardverk *Petroleumskontrakter* (Med kommentarer til NF 05 og NTK 05). Kaasen kommer således med en egen kommentarutgave for NTK 15. Mens Kaasens utgangspunkt er akademikerens og dommerens, er mitt utgangspunkt praktikerens. Sånn sett er det trolig at disse to bøkene vil supplere hverandre godt.

Jeg vil rette en stor takk til tidligere og nåværende kollegaer som har bidratt med nyttige synspunkter og oppmuntring til prosjektet. Spesielt vil jeg rette en takk til min arbeidsgiver Kyllingstad Kleveland Advokatfirma, som har sett med stor velvilje på mitt bokprosjekt.

Oslo, mars 2018
Jon D. Bjerkem

# Innhold

**Innledning** ..... 13
Bakgrunnen for NTK 15 ..... 13
Enkelte refleksjoner rundt den historiske utviklingen ..... 17
Hvorfor benytte NTK 15? ..... 18

**Norsk Totalkontrakt 2015 med kommentarer** ..... 21

**DEL I**
**Alminnelige bestemmelser** ..... 21
Artikkel 1 Definisjoner ..... 23
Artikkel 2 Kontraktsdokumentene. Tolkningsregler ..... 33
Artikkel 3 Partenes representanter og personell ..... 37

**DEL II**
**Utførelsen av Arbeidet** ..... 43
Artikkel 4 Leverandørens og Selskapets plikter – hovedregler ..... 45
Artikkel 5 Myndighetskrav. Tillatelser ..... 51
Artikkel 6 Selskapets Dokumenter og Selskapsmaterialer ..... 62
Artikkel 7 Leverandørens Spesifikasjon ..... 76
Artikkel 8 Underleveranser ..... 79
Artikkel 9 Sikkerhetskurs, fagforeningsvirksomhet og kvalitetsstyring ..... 96
Artikkel 10 Ikke brukt ..... 99

**DEL III**
**Fremdrift i Arbeidet** ..... 101
Artikkel 11 Fremdriftsplan. Forsinket fremdrift ..... 103

**DEL IV**
**Endringer, avbestilling og innstilling** ..... 113
Artikkel 12 Rett til Endring av Arbeidet ..... 115
Artikkel 13 Virkningene av Endring av Arbeidet ..... 128
Artikkel 14 Utstedelse av Endringsordre ..... 160

Artikkel 15 Konsekvenser av utstedt Endringsordre. Tvist om konsekvenser ....163
Artikkel 16 Tvist om hvorvidt Endring av Arbeidet foreligger. Omtvistet Endringsordre ....181
Artikkel 17 Avbestilling ....208
Artikkel 18 Selskapets rett til midlertidig innstilling av Arbeidet ....220

**DEL V**
**Levering og betaling** ....229
Artikkel 19 Levering og fullføring av Arbeidet ....231
Artikkel 20 Betaling, fakturering, revisjon og sikkerhetsstillelse ....241
Artikkel 21 Ikke brukt ....264
Artikkel 22 Eiendomsrett til Leveransen. Utleveringsrett ....265
Artikkel 23 Leverandørgaranti. Godkjennelsesattest ....269

**DEL VI**
**Kontraktsbrudd** ....277
Artikkel 24 Forsinkelse fra Leverandørens side ....279
Artikkel 25 Leverandørens mangels- og garantiansvar ....289
Artikkel 26 Heving på grunn av Leverandørens kontraktsbrudd ....303
Artikkel 27 Kontraktsbrudd fra Selskapets side ....315

**DEL VII**
Artikkel 28 Virkninger av Force Majeure ....323

**DEL VIII**
**Ansvar og forsikringer** ....333
Artikkel 29 Tap eller skade på Leveransen eller Selskapsmaterialer ....335
Artikkel 30 Ansvarsfrihet. Skadesløsholdelse ....341
Artikkel 31 Forsikringer ....362

**DEL IX**
**Ansvarsbegrensning og ansvarsfraskrivelse** ....373
Artikkel 32 Ansvarsbegrensning og ansvarsfraskrivelse ....375

**DEL X**
**Opphavsrett m.v.** ..... 381
Artikkel 33 Rettigheter til informasjon, teknologi og oppfinnelser ... 383
Artikkel 34 Hemmeligholdelse av informasjon ..... 389

**DEL XI**
**Øvrige bestemmelser** ..... 393
Artikkel 35 Overdragelse av Kontrakten m.v. ..... 395
Artikkel 36 Varsler, krav og meldinger ..... 398
Artikkel 37 Prosjektintegrert megling ..... 400
Artikkel 38 Norsk rett og tvister ..... 403

**VEDLEGG**
**Detaljert innholdsfortegnelse med oversikt over avsnittsinndeling** ..... 409

**Norsk Totalkontrakt 2015** ..... 423

# Innledning

## *Bakgrunnen for NTK 15*

NTK 15 representerer en videreføring av en lang kontraktstradisjon for utbyggingsprosjekter på norsk sokkel. For å sette NTK 15 i perspektiv skal det gjøres nærmere rede for dens forhistorie.

Her skal først nevnes at Norsk Hydro og Statoil i 1983 fremforhandlet hver sine standard byggekontrakter med Mekaniske Verksteders Landsforening (MVL) i forbindelse med sine svennestykker som utbyggingsoperatører for henholdsvis Oseberg og Gullfaks.

Den tradisjon NTK 15 er en del av, kan tidfestes tilbake til 1987, da Norsk Hydro, Statoil og Saga Petroleum på den ene side og MVL på den annen side utarbeidet NF 87. Som navnet indikerer var dette en fabrikasjonskontrakt, hvilket omfatter selve fabrikasjons- og sammenstillingsarbeidet, men unntar engineering (prosjektering) og innkjøp av materialer og utstyr.

NF 87 var gjenstand for revisjon i 1992, og resultatet av dette arbeidet ble betegnet NF 92. Partene var i den forbindelse de samme som i 1987. MVL hadde imidlertid i mellomtiden endret navn til Teknologibedriftenes Landsforening (TBL).

I 1993 ble NORSOK-prosessen igangsatt av sentrale aktører innenfor norsk olje- og gassnæring for å bedre norsk sokkels konkurranseposisjon. En sentral anbefaling i NORSOK-arbeidet var å gå bort fra systemet med oppdelte kontrakter (bruk av separate engineeringkontrakter, innkjøpskontrakter og fabrikasjonskontrakter) og i stedet benytte totalentrepriser eller såkalte EPC-kontrakter (Engineering, Procurement & Construction). Bakgrunnen for dette var at man forventet mer effektiv ressursutnyttelse hvis én leverandør kunne ta hånd om hele prosjektgjennomføringen.

For Norsk Hydros del ble EPC-konseptet implementert i forbindelse med Njord-prosjektet som ble igangsatt i 1995. Norsk Hydro utviklet i den forbindelse en EPC-kontrakt på basis av NF 92.

Investeringsutvalget (Kaasen-utvalget) avla i januar 1999 sin rapport i anledning de mange og vesentlige kostnadsoverskridelsene i olje- og gass-

prosjekter i annen halvdel av 1990-tallet. Et av tiltakene utvalget anbefalte, var at partene:

> *… viderefører arbeidet med å utvikle standardiserte kontraktsvilkår, løsrevet fra de individuelle kontraktsinngåelsene …* [1]

Denne anbefalingen var sterkt medvirkende til at de forhandlingene som ledet frem til NTK 2000, kom i gang noen måneder senere. Forhandlingspartene var denne gang de samme som i 1992 og 1987. Saga Petroleum ble imidlertid innfusjonert i Norsk Hydro under prosessen, slik at sluttforhandlingene foregikk mellom Norsk Hydro og Statoil på den ene side og TBL på den annen.

Det var mye partene var uenige om ved fremforhandlingen av en ny EPC-standard, men de var i det minste enige om å benytte NF 92 som utgangspunkt. Selv om en del særegne reguleringer kom til i NTK 2000, sørger det nevnte utgangspunktet for at systematikken i hovedsak er den samme i de to kontraktene. Videre er reguleringene sammenfallende når det gjelder vesentlige deler av kontrakten.

Litt på siden av NF- og NTK-standardene ble det i 2005 utarbeidet en egen kontrakt for subsea konstruksjonsarbeid, NSC 05, som regulerer rene installasjonskontrakter (I) så vel som kombinerte leveranse- og installasjonskontrakter (EPCI). NSC 05 er avledet av både NF 92 og NTK 2000, og NSC 05 har følgelig er nært slektskap med disse standardene.

Selv om forhandlingspartene, dvs. Statoil på den ene side og Stolt Offshore (senere Acergy som i ettertid er innfusjonert i Subsea 7), Subsea 7 og Technip Offshore Norge på den annen, er nevnt i introduksjonen til NSC 05, fremstår dokumentet likevel som utarbeidet i regi av OLF (Oljeindustriens landsforening), som senere har skiftet navn til Norsk Olje og Gass. OLF/Norsk Olje og Gass er en medlemsorganisasjon i NHO, som foruten å representere oljeselskapene også organiserer en rekke leverandørbedrifter, herunder en egen kategori for undervannsentreprenører der Subsea 7 og Technip Norge er medlemmer.

NSC 05 mangler følgelig det særpreg å være fremforhandlet av to klart definerte parter slik NF 92 og NTK 2000 var. En konsekvens av dette er at

1 Utredning fra Investeringsutvalget avgitt 30. januar 1999, side 9.

det i henhold til introduksjonen til NSC 05 ikke foreligger noen forpliktelse, men kun en anbefaling til OLFs medlemmer om å benytte vilkårene. Dette står i kontrast til protokollene til NF 92 og NTK 2000, hvor partene i langt sterkere grad forpliktet seg til å benytte nevnte standarder ved inngåelse av fabrikasjonskontrakter og EPC-kontrakter.

Det ble i 2005 foretatt en revisjon av NTK 2000 basert på erfaringene fra de første års bruk av NTK 2000. I den forbindelse ble også NF 92 revidert for i en viss grad å ajourføres med relevante bestemmelser som var utviklet i mellomtiden. I tillegg ble det utviklet en variant av NTK, ref. NTK 05 MOD., for modifikasjonsprosjekter som inneholder et betydelig element av nybygg, typisk en modul som leveres og integreres på en eksisterende plattform i forbindelse med et tie-in-prosjekt.[2]

Partskonstellasjonen ved forhandling av NF 05, NTK 05 og NTK 05 MOD. var den samme som for NTK 2000. TBL hadde i mellomtiden endret navn til Norsk Industri.

Det ble på nytt foretatt mindre revisjoner i de tre nevnte standardene i 2007. Partskonstellasjonen ved forhandling av NF 07, NTK 07 og NTK 07 MOD. var den samme som i 2000 og 2005. Som en kuriositet kan det nevnes at protokollen til NTK 07 er datert 25. september 2007, hvilket var en knapp uke før Norsk Hydros olje- og gassvirksomhet ble innfusjonert i Statoil. Dette innvarslet en omlegging av partskonstellasjonen i den forhandlingstradisjon som ble etablert 20 år tidligere gjennom NF 87.

NF 07, NTK 07 og NTK 07 MOD. ble alle revidert i 2015. Som indikert i foregående avsnitt hadde det i mellomtiden skjedd vesentlige endringer på oljeselskapssiden. Partene i denne forhandlingsrunden ble følgelig Norsk Industri og Norsk Olje og Gass. Norsk Industri er i prinsippet samme organisasjon som har representert leverandørsiden helt siden Norsk Hydro- og Statoil-kontraktene ble fremforhandlet i 1983. Introduksjonen av Norsk Olje og Gass som forhandlingspart representerte imidlertid et paradigmeskifte, ettersom selskapssiden nå ikke lenger bestod av tre norske operatørselskaper som i 1987, 1992 og delvis i 1999/2000, eller to norske operatørselskaper som

2 Et tie-in prosjekt vil si et olje- og gassprosjekt som utvikles som en undervannsutbygging der olje- og gass-strømmen føres inn (tie-in) til en plattform i nærheten for å bli prosessert og videretransportert derfra.

i 2005 og 2007. Norsk Olje og Gass representerer i skrivende stund mellom 40 og 50 oljeselskaper.

Det fremgår implisitt av forordet til NTK 15 at forhandlingene var utfordrende, ref. det faktum at det i forordet datert 20. oktober 2015 opplyses at:

> *Norsk Industri og Norsk Olje og Gass etablerte i 2012 et standardkontraktsstyre med mandat til å bidra til utvikling av standardkontrakter for petroleumsvirksomheten på norsk sokkel …*

NTK 15 bryter på flere punkter med den tradisjon som ble etablert i forutgående standardkontrakter mellom 1987 og 2007. Her skal først bemerkes at NTK 15 ikke har noen *protokoll* som forplikter partene til å benytte vilkårene. Nettopp en forpliktende protokoll var et særlig kjennetegn ved standardkontraktene etablert fra 1987 til 2007. Selv om NTK 15 ikke omfattes av noen protokoll, er det inntatt et *forord* hvor det opplyses at Norsk Industri og Norsk Olje og Gass *anbefaler* at standardkontrakten benyttes. I så måte har standarden klare likhetstrekk med NSC 05. Den klare karakteren av «agreed document» man tidligere fant i NF og NTK, er nå erstattet av det som mer treffende kan betegnes som en «modellkontrakt».

Et annet vesentlig punkt hvor NTK 15 skiller seg fra foregående versjoner av NF og NTK, er at man har fjernet de konkrete ansvarsbegrensningene (beløp- og prosentsatser) i Artikkel 24.2 og 32.2. Nettopp dette spørsmålet var et av de punkter det stod mest strid om ved fremforhandling av NTK 2000. Det faktum at disse satsene er satt åpne i NTK 15, er også en logisk konsekvens av at NTK 15 ikke er forpliktende for partene.

Som forklart ovenfor har det skjedd vesentlige endringer i forhandlingskonstellasjonen siden 1987. Det har i denne forbindelse vært fokusert på endringer på selskapssiden, hvor Norsk Hydro først overtok Saga Petroleum for deretter selv å bli overtatt av Statoil. Det har også skjedd vesentlige endringer på leverandørsiden. Man kunne på 1980- og 1990-tallet oppleve at en og annen modul ble fabrikkert i Nederland eller Storbritannia, noen FPSO-er ble bygd i Asia, og et og annet jacket-understell ble fabrikkert i Nederland eller Spania. I all hovedsak skjedde imidlertid fabrikasjonsarbeidet ved norske virksomheter som Aker, Kværner og Umoe (nå Aibel), for å nevne de mest sentrale. I senere år er imidlertid en langt større del av oppdragene gått til Asia, og da i særdeleshet til verft i Sør-Korea og Singapore. Uten å gå nærmere

i detalj på konsekvensene av denne utviklingen skal det nevnes at fremforhandlingen av NTK 15 også må forstås på denne bakgrunn.

## *Enkelte refleksjoner rundt den historiske utviklingen*

Det er naturligvis en risiko for å gå i fellen «alt var bedre før» når man skal reflektere over den utvikling som er beskrevet foran, og som foreløpig har kulminert med NTK 15. Jeg vil likevel komme med enkelte betraktninger i denne forbindelse.

Det er en betydelig risiko for at utviklingen bort fra en *forpliktende protokoll* og over til *anbefalte* kontraktsvilkår vil medføre at standardiseringen av kontraktsvilkår på norsk sokkel uthules. Det faktum at operatørselskapet står fritt til å foreta endringer i mal-dokumentet, vil over tid ganske sikkert medføre at praksis gradvis avviker mer og mer fra utgangspunktet. Gitt at NTK 15 og dens forgjengere er resultatet av en rekke kompromisser, vil kompetente og handlekraftige medarbeidere i operatørselskapene ganske sikkert over tid finne elementer i kontraktsvilkårene som de mener bør «optimaliseres».

En slik utvikling er uheldig av flere grunner. Den vesentligste fordel ved standardisering er åpenbart at det reduserer transaksjonskostnadene, hvilket i seg selv har en betydelig verdi for en bransje som er opptatt av produktivitetsforbedringer og kostnadsbesparelser. Det er vanskelig å se at justeringer i kontraktsvilkårene som sådan kan bidra til økt verdiskaping. Det er ganske andre forhold partene bør fokusere på ved inngåelse av nye kontrakter, ikke minst sørge for at det aktuelle konsept er tilstrekkelig modnet før kontrakt inngås. Akkurat som det er likegyldig om man kjører på høyre eller venstre side av veien så lenge alle trafikantene er enige om samme prinsipp, kan man på et overordnet plan hevde at det er hipp som happ om man legger NTK 15 til grunn eller en modifisert versjon av NTK 15.

Fordelen ved å legge NTK 15 til grunn er at dette er kostnadsfritt. Idet man implementerer endringer til denne, trigger dette ressurskrevende forhandlinger med leverandøren. Videre legitimerer et slikt avvik at leverandøren kan eskalere situasjonen ved å fremsette nye forbehold som leverandøren i praksis ville vært avskåret fra hvis selskapet hadde basert forespørselen på en ren NTK 15 versjon.

Dertil bemerkes at det er enklere for leverandøren å beregne risikoen forbundet med et kjent sett kontraktsvilkår enn et sett kontraktsvilkår som inneholder nye og ukjente reguleringer. Selv om virkningen av hvert enkelt avvik i seg selv kan være beskjedent, kan summen av endringer innebære en betydelig effekt. Dette er et forhold leverandøren ideelt sett bør reflektere over ved beregning av risikopåslag.

Det skal endelig fremholdes at det er ressurseffektivt for alle involverte parter at kontrakten fungerer som et effektivt styringsinstrument for relasjonen mellom leverandøren og selskapet. I den forbindelse er det vesentlig at involverte medarbeidere på begge sider har god forståelse for kontraktens mekanismer og systemer. Ettersom disse medarbeiderne ikke nødvendigvis konsulterer kontrakten i ett og alt de foretar seg, men i betydelig grad agerer ut fra erfaring og instinkt, er det åpenbart en fordel at kontraktsvilkårene ligger tettest mulig opp til NTK 15 og den 30-årige tradisjon dette dokumentet er en del av.

## *Hvorfor benytte NTK 15?*

Det vil fremgå av etterfølgende kommentarer til NTK 15 at denne langt fra er perfekt. Det finnes utvilsomt bestemmelser som fremstår som ulogiske, overflødige eller lite optimale. Jeg vil likevel fremholde at NTK 15 er langt å foretrekke fremfor alle alternative kontraktstandarder jeg har støtt på i årenes løp.

Som en digresjon skal det innledningsvis nevnes at jeg rundt 1995 fikk forholdsvis frie rammer for å vurdere hvilken kontraktstandard Norsk Hydro burde legge til grunn i forbindelse med internasjonale landbaserte utbyggingsprosjekter. Behovet var i den forbindelse primært definert som EPC-leveranser (turnkey), hvilket bl.a. er vanlig ved kontrahering av ulike typer industrikjemi-anlegg. Videre ble det lagt til grunn at denne type internasjonale kontrakter ikke skulle reguleres av norsk rett.

Undertegnede innhentet og vurderte i den anledning ulike standardkontrakter som eksempelvis FIDICs turnkey-vilkår (The Orange Book), Institution of Chemical Engineers' turnkey-/lump sum-vilkår (The Red Book) og The New Engineering Contract utarbeidet av Institution of Civil Engineers. Som ledd i vurderingen inngikk også en lettere modifisert versjon av NF 92,

som Norsk Hydro hadde utarbeidet i forbindelse med QAFCO III-utbyggingen i Qatar (turnkey-leveranse av et ammoniakk- og ureaanlegg).

Konklusjonen på denne vurderingen var entydig i den forstand at en kontrakt basert på NF 92 fremstod som klart mest hensiktsmessig. Jeg fremholdt i den forbindelse at NF 92 inneholdt godt strukturerte og konsise regler som er logiske og lett forståelige. Motargumentene mot ovennevnte internasjonale standarder følger implisitt av nevnte anbefaling.

Jeg har ofte gitt råd vedrørende LOGIC-vilkårene, som er Storbritannias motsats til NF/NSC/NTK. Uten å gå i detalj fremholdes det at disse vilkårene etter mitt skjønn står langt tilbake for de norske standardene hva gjelder presisjon og logikk. Som en kuriositet skal nevnes at jeg ved en anledning utarbeidet et ganske omfangsrikt notat hvor det ble problematisert rundt inkonsistens, uklarheter mv. i LOGICs General Conditions of Contract for Supply of Major Items of Plant and Equipment. Rent tilfeldig ble jeg uavhengig av dette ved en anledning trukket inn i en diskusjon mellom to norskbaserte selskaper som vurderte å legge nevnte LOGIC-vilkår til grunn for fremtidige leveranseavtaler seg imellom. Etter å ha fremlagt problemnotatet for motpartens norske advokat ble det raskt konkludert med at nevnte vilkår var lite egnet til dette formål.

Det er ovenfor fokusert på NTK 15s fortreffelighet i forhold til andre standardkontrakter. De forhold som i så måte gjør at NTK 15 utmerker seg, er som nevnt at den inneholder godt strukturerte og konsise regler som er logiske og lett forståelige. Det forhold at NTK 15 reflekterer balanserte kontraktsvilkår er mindre bemerkelsesverdig når man sammenholder med ovennevnte standardkontrakter, ettersom også disse jevnt over fremstår som balanserte.

Hvis man derimot sammenholder NTK 15 med ulike oljeselskapers standardkontrakter, blir nettopp ubalansen i de sistnevnte vilkårenes et vesentlig poeng. Det skal her minnes om at NTK 15 springer ut av en *gjensidig* fremforhandlet kontrakt som først så dagens lys i 1987, og som har vært gjenstand for grundige revisjoner i 1992, 2000, 2005, 2007, før dagens versjon kom til i 2015. NTK 15 reflekterer i så måte en rekke «give and takes» som, alt i alt, reflekterer rimelig balanserte vilkår.

Når man som rådgiver for leverandører, forelegges kontraktutkast fra oljeselskaper hjemmehørende nær sagt i alle verdens hjørner, er det påfallende å konstatere hvor ubalanserte (urimelige) mange av vilkårssettene er. Dernest er mange vilkårssett særdeles omfattende, ofte to til tre ganger NTK 15s

omfang, hvilket sammenholdt med manglende konsistens medfører at det tidvis er høyst uklart hva bestemmelsene innebærer. Selv om leverandørene gjerne inntar en pragmatisk holdning og kun fokuserer på det vesentligste når slike vilkårssett kvalifiseres, avstedkommer dette likevel ressurskrevende og omfattende forhandlinger.

Om man ser overordnet på forholdet, er det klart at denne type transaksjonskostnader til syvende og sist belastes oljeselskapene i form av høyere priser på tilbudte produkter og tjenester. Videre bør økt risiko og uklarhet med hensyn til hvordan vilkårene er å forstå, gi seg utslag i økt risikopremie fra leverandørenes side. I hvilken grad dette faktisk skjer, vil variere siden dette er en syklisk næring der partenes forhandlingsposisjoner varierer betydelig alt ettersom det er et kjøpers marked eller selgers marked.

Hvis man er opptatt av å effektivisere arbeidsprosessene knyttet til kontraktsinngåelse, er det å benytte standardvilkår som NTK 15, åpenbart veien å gå. Som illustrasjon på dette skal her nevnes erfaringene fra inngåelse av kontrakt for bygging av Naturkrafts gasskraftverk på Kårstø i 2005. Denne kontrakten ble basert på NTK 2000, og fra byggherrehold forklarte vi de utenlandske tilbyderne at dette er en gjensidig fremforhandlet norsk standardkontrakt hvor det kun var gjort mindre justeringer for å reflektere at leveransen omfattet et landprosjekt. På denne bakgrunn fremholdt vi at vilkårene i svært liten grad var gjenstand for forhandlinger. Dette poeng ble åpenbart oppfattet av den leverandøren som vant kontrakten, og det er i så måte symptomatisk at deres forhandlingsleder var synlig overrasket da han etter første forhandlingsøkt ble meddelt at det var oppnådd enighet om kontraktsvilkårene. Han utbrøt i den forbindelse at dette vanligvis var den delen av kontraktsforhandlingene som tok lengst tid.

Gitt skattesystemet på norsk sokkel, hvor staten uansett absorberer den største delen av utbyggingskostnadene gjennom reduserte skatteinntekter, er det i offentlighetens (fellesskapets) interesse at fremtidige kontraktstildelinger i størst mulig grad baseres på NTK 15 for derigjennom å redusere transaksjonskostnadene i forbindelse med kontraktsinngåelsesprosessen.

# Del I
# Alminnelige bestemmelser